

**ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΥΤΕΡΑ 14 ΙΟΥΝΙΟΥ 2021
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

Θέμα Α

A1.

Θ.Κ. Μαρτυρίες τελειοφίτων για τις δυσκολίες επαγγελματικής τους αποκατάστασης στην Ελλάδα.

- Ο ελλιπής επαγγελματικός προσανατολισμός οδηγεί τους νέους σε λανθασμένη επιλογή επαγγέλματος με αποτέλεσμα την αδυναμία απορρόφησης τους στην αγορά εργασίας και την αύξηση της ανεργίας.
- Εξαιτίας του εγκλωβισμού τους σε δημοφιλή αλλά κορεσμένα επαγγέλματα, εγκαταλείπουν τις φιλοδοξίες τους, προκειμένου να βιοποριστούν.
- Οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες της χώρας οδηγούν τους νέους στον επαγγελματικό συμβιβασμό ή στην επιλογή της μετανάστευσης.

ΘΕΜΑ Β

B1.

- α. Σωστό
- β. Σωστό
- γ. Λάθος
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

B2

α.

Κυριολεκτική: Ο προβληματισμός των νέων για την επαγγελματική τους αποκατάσταση

Μεταφορική: Ο «μαρασμός» των επαγγελματικών φιλοδοξιών των νέων στην Ελλάδα

β.

Η συντάκτρια του κειμένου 1 στην προσπάθειά της να στηρίξει ορθολογικά τη θέση της πως η κανονικότητα του 2025 θα είναι περισσότερο τεχνολογική μεταξύ των άλλων χρησιμοποιεί τεκμήρια με τη μορφή στατιστικών στοιχείων. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει πως το μεγαλύτερο ποσοστό των ειδικών δήλωσε ότι η ζωή στο μέλλον θα είναι ακόμη χειρότερη για τους περισσότερους («Το 47%...συνολικά»). Ωστόσο, δίνεται και η πιο αισιόδοξη εκτίμηση των ειδικών πως το μέλλον θα είναι καλύτερο για τον άνθρωπο, συμβάλλοντας στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του («Το 39% δήλωσε...ποιότητα ζωής»). Στόχος της χρήσης των στατιστικών στοιχείων είναι να τεκμηριώσουν και να ενισχύσουν τη θέση της, καθώς προσδίδουν εγκυρότητα και πειστικότητα, καθιστώντας επομένως και πιο αξιόπιστο τον λόγο της.

Στο κείμενο 2 ο αρθρογράφος προκειμένου να καταδείξει τις σκέψεις και τις επιθυμίες των τελειοφίτων χρησιμοποιεί εκτεταμένες μαρτυρίες. Ειδικότερα, οι πρώτες μαρτυρίες παιδιών

αφορούν στα επαγγελματικά όνειρα και στις επιθυμίες τους («Όταν με ρωτούν...Αντωνία»). Από την άλλη, παρατίθενται μαρτυρίες παιδιών που λόγω των συνθηκών που επικρατούν στη χώρα αντιλαμβάνονται πως οι επαγγελματικές τους προσδοκίες διαψεύδονται («...λέει ο Σπύρος “πρέπει να είναι...ευκαιρίες”»). Πρόθεση του αρθρογράφου είναι να αναδείξει πολυδιάστατα το άγχος των παιδιών για την επαγγελματική τους αποκατάσταση και κάνει πιο εύληπτες τις αγωνίες τους στους αναγνώστες, ώστε να τους ευαισθητοποιήσει. Επιλέγει μάλιστα να παραθέσει τα λόγια των τελειοφοίτων αυτούσια σε ευθύ λόγο, για να αισθανθεί ο αναγνώστης πως διαβάζει προσωπικά βιώματα των παιδιών, τα οποία εξομολογούνται με το δικό τους προσωπικό τόνο και επομένως κερδίζουν τα λεγόμενά του σε αξιοπιστία. Έτσι, το ύφος του κειμένου γίνεται ζωντανό, άμεσο και παραστατικό, ενώ πιθανόν αρκετοί συνομήλικοί τους αναγνώστες θα ταυτιστούν μαζί τους.

B3.

Πρόθεση της συντάκτριας του Κειμένου 1 στην τελευταία παράγραφο είναι να ευαισθητοποιήσει το αναγνωστικό κοινό σχετικά με την ανάγκη μας να αντιμετωπίζουμε αυτά που μας επιφυλάσσει το μέλλον με αισιοδοξία. Προκειμένου να πετύχει τον στόχο της, αξιοποιεί γλωσσικά το α' πληθυντικό πρόσωπο («να φανταστούμε», «Σωρεύουμε», «Επιμένουμε»). Με τον τρόπο αυτόν παρουσιάζεται ως συλλογικό αίτημα η ανάγκη για ευνοϊκή αντιμετώπιση του μέλλοντος. Παράλληλα, δημιουργεί γέφυρα επικοινωνίας με τον δέκτη, καθώς εντάσσει και τον εαυτό της σε αυτούς που έχουν την ίδια αίσθηση για το μέλλον. Μέσα από τη χρήση του α' πληθυντικού προσώπου, η συντάκτρια δεν αποστασιοποιείται ως αυθεντία τονίζοντας την κοινή οπτική γωνία για τη στάση μας απέναντι σ' αυτό που μας επιφυλάσσει το μέλλον. Με τη συγκεκριμένη γλωσσική επιλογή το ύφος γίνεται άμεσο και ζωντανό. Ταυτόχρονα, αξιοποιεί και τη συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας («αδιαπέραστο πέπλο», «πεδίο εκκόλαψης», «αέρα απαντοχής») με την οποία παρουσιάζεται με τρόπο εύληπτο η αισιοδοξία προοπτική του μέλλοντος. Αξιοποιώντας, λοιπόν, τη μεταφορική λειτουργία ενεργοποιεί συνειρμούς των αναγνωστών απευθυνόμενοι στο συναίσθημα ενώ δηλώνεται κι η υποκειμενικότητα της συντάκτριας. Τέλος, με τη ρητορική ερώτηση στο τέλος της παραγράφου δίνεται ο προβληματισμός της, καθώς η αισιοδοξία αποτελεί τη μόνη πιθανή επιλογή με την οποία μπορούμε να αντιμετωπίσουμε το μέλλον. Με τον τρόπο αυτό μοιράζεται τον προβληματισμό της και με τους αναγνώστες εμπλέκοντας και τους ίδιους σ' αυτόν, δηλαδή στην ανάγκη της ελπίδας για ένα ευνοϊκό μέλλον, δημιουργώντας, παράλληλα, κι ένα διαλογικό κλίμα, καθώς δεν καταλήγει σε οριστική απάντηση. Ο λόγος γίνεται άμεσος, ζωντανός και παραστατικός.

ΘΕΜΑ Γ.

Γ1.

Θέμα του ποιήματος, πιστεύω, είναι η ανάγκη για μια ζωή με νόημα και αγώνα. Τα παιδιά στο Σείριο νομίζουν ότι ζουν ευτυχισμένα (στ. 2), καθώς ζουν μια ειρηνική ζωή χωρίς τη φρίκη του πολέμου και γιορτάζουν τη ζωή μόνο τις Κυριακές (στ. 5). Μπορούν και ονειροπολούν ατενίζοντας το σύμπαν (στ. 6) και η ομορφιά του πλανήτη Γη, που αποδίδεται με μια εξάισια παρομοίωση «σα φτερό θαλασσινό», τα μαγεύει αλλά συγχρόνως « παιδεύει το μυαλό τους». Η απάντηση του δασκάλου, που συμβολίζει τον συμβιβασμένο ενήλικα, για το ποιόν του γαλάζιου πλανήτη («αρρώστια και πληγή») τα κάνει να υποσιάζονται -σε αντίθεση με τον δάσκαλο- ότι το νόημα της ζωής δεν βρίσκεται στη δική τους επίπεδη καθημερινότητα. Πως ευτυχία δεν είναι μόνο η απουσία πολέμων και θανάτων, ευτυχία είναι τα τραγούδια, το κυνήγι των ονείρων, οι αγώνες για τη διεκδίκηση όσων κανείς ποθεί (στ.13-15). Η αποκάλυψη αυτή οδηγεί τα παιδιά στην τέταρτη στροφή να δακρύνουν δημιουργώντας ένα αντιθετικό κλίμα στις δυο τελευταίες στροφές σε σχέση με τις δυο πρώτες.

«Δακρύσαν τα παιδιά» και αυτή η έγνοια βρήκε μέρος να φωλιάσει «στη μικρούλα τους καρδιά», συναισθηματική μεταστροφή η οποία αναδεικνύεται με το σχήμα κύκλου (1^η – 4^η στροφή). Αν και παιδιά -ή ακριβώς επειδή είναι παιδιά- ζήλεψαν τη ζωή που νοσηματοδοτούν οι αγώνες για τη βελτίωση της, νιώθοντας πιθανόν πως η δική τους είναι ανούσια.

+ Αναγνωστική ανταπόκριση

Θέμα Δ

Δ1.

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο σε προσωπική ιστοσελίδα

Τίτλος: σύντομος, ελκυστικός, σχολιαστικός, που προϊδεάζει για την οπτική μας απέναντι στο θέμα

Πρόλογος: Αφόρμηση από την επικαιρότητα

Ρηματικά πρόσωπα: α΄ ενικό και πληθυντικό, γ΄ ενικό και πληθυντικό

Γλώσσα: Απλή, όχι υπερβολικά επίσημη (να ταιριάζει σε ένα πρόσωπο της ηλικίας μας), ορθή έκφραση και σύνταξη, όχι τυποποιημένος λόγος.

Α΄ ζητούμενο: Με ποια εφόδια πιστεύεις ότι θα μπορέσεις να αντιμετωπίσεις τον κόσμο στην περίπτωση που επιβεβαιωθούν οι ανησυχίες που περιγράφονται στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1;

- **Συλλογικό πνεύμα** ως αντίδοτο στην εσωστρέφεια και τα ατομικά οράματα που αναγκάζουν τους ανθρώπους να περιορίζονται στο παρόν και να στερούνται ελπίδας και προσδοκιών για έναν καλύτερο κόσμο.
- **Κοινωνική συνείδηση** για να αντιστέκομαι στην παραβίαση των δικαιωμάτων και να υπερασπίζομαι τον συνάνθρωπο.
- **Ψυχραιμία** και **αισιοδοξία** για να αντισταθώ στον φόβο που επιβάλλουν τα δυσοίωνα σενάρια για την εξέλιξη του κόσμου.
- **Ετοιμότητα (πληροφόρηση, γνώση, επίγνωση των δικαιωμάτων μου)** για να μπορέσω να αντιληφθώ και να αντιμετωπίσω τις αναπόφευκτες αλλαγές που θα φέρει το μέλλον.
- **Καινοτόμες ιδέες** για να εκτιμήσω τα οφέλη της εξέλιξης και **ορθολογική σκέψη** για να μπορώ να επιλέξω ή να απορρίψω τις καινοτομίες σε κάθε περίπτωση επιτυγχάνοντας έτσι μια ισορροπία ανάμεσα στην προσφορά και τις απειλές της τεχνολογικής εξέλιξης.
- **Δυναμισμός, ελπίδα** και **αγωνιστικότητα**, ώστε να αντιστέκομαι στις ανισότητες, στον αυταρχισμό των ισχυρών και την ανελευθερία που πιθανόν θα επιβληθεί λόγω της τεχνολογικής εξέλιξης.
- **Δημιουργικότητα** για να μπορέσω να μετατρέψω τις ατυχίες και τις δυσκολίες οποιασδήποτε κρίσης σε ευκαιρίες.
- **Πνευματικές ανησυχίες** προκειμένου να διευρύνω τους ορίζοντές μου και να συνειδητοποιώ τα προβλήματα της κοινωνίας και τους τρόπους για να τα λύσω.
- **Όραμα** για να έχω κίνητρο να δημιουργήσω ένα καλύτερο αύριο, ξεπερνώντας ταυτόχρονα τα εμπόδια που θέτει η ελληνική πραγματικότητα στον τομέα της εργασίας και της εξέλιξης.

Β' ζητούμενο: Με ποιες συγκεκριμένες δράσεις, κατά τη γνώμη σου, θα μπορούσατε εσείς οι νέοι να βελτιώσετε τον κόσμο;

- **Αξιοποίηση των καινοτομιών και χρήση της τεχνολογίας** με ορθολογικό τρόπο, ώστε αυτή να υπηρετεί και όχι να απειλεί την ανθρωπότητα.
- **Αξιοποίηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης**, για να έρθουμε σε επαφή με νέους από όλον τον κόσμο. Μέσω της αλληλεπίδρασης αυτής θα γνωρίσουμε άλλους πολιτισμούς και θα διεκδικήσουμε μαζικότερα, άρα η ισχύς μας θα είναι μεγαλύτερη.
- **Επιδίωξη μιας διευρυμένης εκπαίδευσης** που θα μας επιτρέψει να προετοιμαστούμε για τις επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις, που όμως θα έχουν ως μοναδικό γνώμονα τον άνθρωπο.
- **Ακτιβισμός - Συμμετοχή σε εθελοντικά κινήματα** για τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που πλήττονται λόγω της ανισότητας που προκαλεί η εξέλιξη και τα συμφέροντα των ισχυρών. Χωρίς τη διασφάλιση αυτή ο κόσμος δεν θα μπορέσει να αλλάξει.
- **Συμμετοχή σε διεθνή κινήματα**, προκειμένου να αντισταθούμε στις αδικίες και στον αυταρχισμό που επιβάλλει ο δυτικός κόσμος με τις κατ' όνομα μόνο δημοκρατίες του.
- **Διαρκής ενημέρωση για τα παγκόσμια προβλήματα και τις διεθνείς εξελίξεις** ώστε να διεκδικήσουμε την αντιμετώπιση των πρώτων και να αξιοποιήσουμε τις δεύτερες.